

УДК 37.02

Кардаш Олег

ORCID 0000-0002-8497-3453

Доктор технічних наук з технічної естетики, професор,
професор кафедри дизайну,
Київський столичний університет імені Бориса Грінченка
(м. Київ, Україна) E-mail: o.kardash@kubg.edu.ua

Ковальчук Остап

ORCID 0000 0002 9178-401X

Кандидат мистецтвознавства, доцент,
професор кафедри образотворчого мистецтва,
декан факультету образотворчого мистецтва і дизайну,
Київський столичний університет імені Бориса Грінченка
(м. Київ, Україна) E-mail o.kovalchuk@kubg.edu.ua

Черновський Сергій

ORCID 0000-0002-1927-9203

Старший викладач кафедри фізичного виховання,
Київський національний університет технологій та дизайну
(м. Київ, Україна) E-mail: chernovskij.sm@kntud.com.ua

Рибінський Борис

ORCID 0009-0009-5869-0044

Старший викладач кафедри дизайну,
Київський столичний університет імені Бориса Грінченка
(м. Київ, Україна) E-mail: b.rybinskyi@kubg.edu.ua

ПЕДАГОГІКА - ПРОВІДНА КУЛЬТУРА СУЧАСНОСТІ

В статті розглядаються: стан сучасної педагогіки та її місце серед основних культур; чинники впливу на її зміст, виконано аналіз публікацій за темою досліджень. Надано порівняльний аналіз сутностей педагогіки та педагогічних систем, визначено поняття тотальна педагогіка.

Мета роботи. Метою статті є визначення місця педагогічної культури серед основних існуючих та розкриття її можливостей щодо викликів сучасності.

Методологія – вивчення наукових публікацій, аналіз літературних джерел, інтернет-джерел, розкриття основних дефініцій проблем, що досліджуються, узагальнення та висновки.

Наукова новизна лежить у визначенні та постановці проблемних питань, за якими сучасність ставить певні вимоги до педагогічної культури, витoki яких мають відношення до її сутності, а їх розв'язання надало можливість визначення зв'язків між проявами у соціумі з педагогічними настановами та сформулювати поняття «тотальна педагогіка».

Висновки. Розглянуто людський, суспільний та технічний чинники, які впливають на сутність культури педагогіки, сформульовано висновок -промислові технології досягають високого рівня, а рівень суспільної гуманізації різко занепадає, що сприяє занепаду людської особистості в соціумі. Висловлено занепокоєння щодо «втрати» молодого покоління, позбавлення його культурного, в тому числі, національного, надбання внаслідок звуження прагнень, інтересів і розуміння людської гідності! Запропоновано та обґрунтовано поняття тотальна педагогіка в тоталітарній державі та вказано на її прояви в сучасній педагогічній практиці. На основі дослідження стандартів з дизайну і паспортів спеціальностей констатовано необхідність критичного розмежування в підготовці професійних і наукових кадрів понять мистецтвознавства та технічної естетики, в яких остання є теорією дизайну з основним методом – художнє конструювання. Сформульовано проблемний стан щодо вмотивованості до сприйняття навчального матеріалу, його легкого розуміння та органічного запам'ятовування, щоби без напруження використовувати отримані знання, та обґрунтовано необхідність використання для цього системних практик, викладених в Вальдорфській педагогіці Р. Штайнера та працях М. Монтесорі, які також здатні надати безперервність впливу навчального процесу і його цілісність.

Перспективним в подальших дослідженнях є аналіз адаптації рекомендованих матеріалів у сучасній педагогічній практиці.

Ключові слова: педагогіка; культура; стандарт; дизайн; сучасність

Постановка проблеми. Педагогічна культура за своїм поняттям досліджується впродовж значного часового періоду. Однак, сучасність ставить певні вимоги до педагогічної культури, витоки яких мають відношення до її сутності, що є проблемним питанням і на що необхідно звернути увагу.

Аналіз основних досліджень і публікацій. У праці [1] надано огляд робіт дослідників та продовжено визначення сутності педагогічної культури і її зв'язку із педагогічною майстерністю, що свідчить про наміри уточнення формулювань сутності, однак, не розв'язує поставлену проблему.

Метою статті є визначення місця педагогічної культури серед основних існуючих та розкриття її можливостей щодо викликів сучасності.

У **теоретико-методологічному** аспекті обрано системний та компаративний методи.

Виклад основного матеріалу дослідження з обґрунтуванням отриманих наукових результатів. Серед існуючих, міжнародно визнаних культур, як основоположні виокремлюють матеріальну та духовну. Нещодавно, до цих культур доєднали проєктну (дизайн). Перші дві культури мають віковий вимір, який відповідає історії людства, третя виникла нещодавно, як надбання інтелектуальної роботи людини з її реалізацією в практиці. Чи можна вважати третю культуру похідною від перших двох? Так, проєктувальник (дизайнер) повинен бути обізнаний в принадах культур. А як можуть існувати матеріальна та духовна культури в сучасності – вони можуть існувати недоторканими, але їх розвиток вже певною мірою пов'язаний із третьою. При цьому, слід зауважити, що третя культура як науково визначена, зародилася декілька століть назад, але ж існувала не визначеною, супроводжуючи людину крок за кроком з розвитком як первісних, так і новітніх технологій! Більше того, всередині цієї культури, на відміну від двох попередніх, виникали вибухові ситуації, пов'язані із розвитком технологій, які переростали у науково-технічні революції. В теперішній час нараховується вже четверта така революція. Динаміка цих революцій вказує на скорочення часового проміжку між ними. Цей феномен неодмінно повинен бути досліджений з огляду впливу на сутність матеріальної та духовної культур і, відповідно, стан суспільства, його рушійні важелі, у тому числі, педагогічні, тобто, культури, яка має давню історію і від якої залежить етично-моральний та духовний стан соціуму. Внаслідок промислових викидів отруйних речовин у повітря і навколишнє середовище погіршується якість життя людини. Зрозуміло, що це можливі ознаки деградації загальної культури, як такої. виправлення ситуації – справа не легка і досить-таки повільна у виконанні. Однак, є й інша, набагато *складніша* проблема людства, вона не викликає швидкої реакції внаслідок свого скритого, як у важкої хвороби, латентного характеру. З одного боку цієї проблеми – людство мілітаризовано! З іншого боку – людство занепокоєне і багато людей на планеті відчувають на собі дію цієї мілітаризації. Дехто вважає, що Третя світова війна вже почалася! Розглянемо, які тут працюють чинники. Перший – людський! Його треба пильно розглянути, бо технології досягають високого рівня, а рівень *суспільної гуманізації*, на наш погляд, *різко занепадає!* Ось така сумна диспропорція! Прояви занепаду стосуються в першу чергу прийдешніх поколінь. Другий чинник – стан суспільства. Невже сучасні складові педагогіки – виховання і, відповідно, освіта, її впровадження, мають значну відмінність. Чи, може, освітні орієнтири набули негативних змін, поняття етики, моралі і моральності відійшли на якийсь невизначений план. Можливо, однак, у виховному процесі участь бере і сім'я, і «вулиця» з її «принадами», безробітними і бомжами, і структуризація суспільства не за гуманними чинниками, а за наближенням до еліт! Зрозуміло, що перехідний період від соціалізму затягнувся, але ж ніхто до цього часу не визначив пункт переходу, переходу до якого суспільства? Україна, на наш погляд, тяжіє до аграрного та будівельного бізнесів. Однак, якщо не буде розвитку інших галузей, буде страждати вища освіта і, відповідно, культура *педагогіка*. Та сама культура, яка існує з появою людства! Бо питання «як навчити» було актуальним споконвіків. Третій чинник – технічний. Але ж, слід зазначити, як і в попередньому сторіччі, розвинуті технології працюють в першу чергу на забезпечення високого військового потенціалу. Зважаючи на перший чинник, тут є своя логіка, тому тут і роботизація, і штучний інтелект. А як існує населення країн, які підпали під агресію? Адже мова йде про геноцид, знищення національної свідомості, постійний стресовий стан! Але це вже проблема світового співтовариства, яка потребує термінового розв'язання.

Але, не можна не зважати на певні чинники *занепаду* людської особистості в соціумі! Які є наслідки цього – зневіра, корупція, відсутність «завтрашнього дня», погіршення, або ж, відсутність необхідної якості життя, «втрата» молодого покоління та, що важливо, позбавлення його культурного, в тому числі, національного, надбання внаслідок *звуження* прагнень, інтересів і *розуміння людської гідності!* Останнім часом викликає велике занепокоєння виникнення сленгу спілкування між молодшими особистостями обох статей, в якому переважають нецензурні висловлювання. Яка природа цієї ганебної події. Що це, «модне віяння», реакція на перебіг обставин, пошук відповідника на нестачу морально-етичного виховання та відповідного художньо-культурного продукту? Та до чого це може призвести? Безсумнівно, необхідне проведення соціального дослідження для виявлення її чинників. Однак, можна вже зараз зауважити на деякі: послаблення освітньо-виховної дії соціуму на формування морально здорової людини, сімейних відносин; стресовий стан, пов'язаний з форс-мажорними обставинами в державі; психологічно агресивна, інформативно послаблена етична і естетична комунікація; недостатнє висвітлення понять етичних і етнічних відносин, суспільних цінностей, історичних національних надбань, гуманітарних особливостей і прикладів осіб, які б мали беззаперечно

зацікавленість у підростаючих особистостей і сприяли їх позитивному розвитку. І ще є один важливий чинник – це можливість надання розуміння умов функціонування людини в соціумі з перевагою розумово осмисленого освітньо-практичного спрямування (тобто основ підприємництва). Це може стосуватися мистецтва, проєктування, виробництва та надання послуг, освіти, менеджменту та маркетингу і т. п. Але такий підхід почне діяти і спрямує на визначення власної зацікавленості особистості у засобах отримання знань і грошового забезпечення після їх запровадження. Почне працювати схема: «мета – засіб досягнення – отримання бажаного – матеріальне і психологічне задоволення». І чим раніше підростаюча особистість цим буде опанована, тим, можливо, менше буде психологічних відхилень у поведінці. Але ж для здійснення цього потрібен певний попередній здійснений і опрацьований освітньо-культурний базис! В Міносвіті планують профільну школу, але, чи досить є мотиваційних чинників та умов, наприклад, таких, які є за кордоном, де саме цей напрям є затребуваним.

А чи повинна педагогічна культура вміщувати такий напрямок? Можна ствердно відповісти, так. Ще у 17 столітті Я. Коменським було сформульоване «золоте правило» дидактики – наочність в освітніх навчаннях. Однак, тільки однієї наочності буде бракувати. Необхідно врахувати здібності. Можна навчити технікам малювання, розвинути здібності, якщо вони є, а якщо їх недостатньо? Тоді рівень здібностей вплине на рівень твору, буде його певною характеристикою – талановито виконано, чи ні. Крім того, як визначити здібності, або ж, які умови створити, щоби здібності виявилися і була можливість зрозуміти їх наявність. У радянській школі методика навчання, на наш погляд, була сформована вимогами часу, скоригованими керівництвом країни для її потреб. Вважалося достатніми 7-ми, або 8-ми класна освіта. Це підтверджено тим, що у 1950-х роках за навчання у вищих класах необхідно було сплачувати. Інакше кажучи, це навчання відносилось керівниками країни до сфери благ, за які треба розраховуватися. Тоді, в освітніх закладах, використовувалася *тотальна* педагогіка. Обґрунтуємо запропонований термін. Існують подібні аналоги: професійна педагогіка; тотальна комунікація; релігійна педагогіка; тотальна підконтрольність поведінки як повага до приватних справ, особистих таємниць, невтручання в інтимний світ без запрошення. Смысл виразу тотальний тлумачиться у словниках як такий: тотальний, який стосується всіх, охоплює все, всіх; який поширюється на всіх; загальний, всеосяжний. Що мається на увазі в питанні *тотальна* педагогіка. Загальна методика навчання була розрахована на увесь загаль певної групи учнів, без будь-яких упереджень. Поступовий розвиток передбачався як поступове накопичення певної кількості різномірних знань. При цьому, для розвитку прикладних умінь передбачалися заняття з праці, домоводства і т. п. Також, крім основних, запроваджені заняття з фізкультури, музики, рисунку. Здавалося б, не так вже і незадовільно. Однак, програми предметів мали значення кальки, а не оригінальності, на яку і не претендували. А це узагальнювало працю викладача, не ставило вимог оригінальності до його роботи, вчитель опановувався настановами керівництва щодо його диктату в навчанні. Головним було – забезпечення навчального процесу, а його якісні показники транслиювалися як виховання будівника соціалізму, а потім і комунізму. Але ж – вимірювали «усіх під одну гребінку», тобто, суцільне узагальнення. Інакше кажучи, існувала тоталітарна держава, якій потрібні були тоталітарно налаштовані члени суспільства. Однак, не можна не зазначити про окремі виключення. Серед педагогів вирізнялися талановиті дослідники і творці, їх було небагато, але, практично всі потрапляли під «зрівнялівку». Василь Сухомлинський розвивав експериментальну педагогіку, яка у той час виглядала певним освітнім дивом. І це в умовах скрутних обставин, які створювалися державними чиновниками з метою виявлення «крамоли» в діях підлеглих їм діячів. Ось тому-то і експериментальна, а не класично системна, яка за рахунок талану виконавця дивувала не тільки в Україні та тодішній радянській державі (В. Сухомлинський сягнув звання члена-кореспондента Академії педагогічних наук), а і за кордоном! Тим не менше, В. Сухомлинському на основі звичайної праці вдалося створити свою педагогічну систему [2], в основі якої лежали гуманістичні принципи, духовність, як визначальна та високоморальна якість особистості, різноманітність почуттів, що її супроводжують, чому приділялася значна увага у талановито розроблених і впроваджених засобах виховання (книги «Як виховати справжню людину», «Серце віддаю дітям» і інші), запропонованих оригінальних методиках, художніх дитячих творах, які виконували роль дитячих посібників щодо набуття дитиною та розвитку етичних культурних основ, у тому числі, традиційних українських з їх неповторною красою.

Тим не менше, до сьогодні в українській школі існують ті ж проблеми тоталітарної педагогіки, які абсолютно безпечно перейшли в нове суспільство. І тут вже недоліки цього суспільства непомітно стали недоліками педагогічного процесу, і у вищій школі теж. Продовжує існувати вплив людського чинника на педагогічний процес і на відносини у педагогічному колективі, а це чинить вплив на якість освітнього процесу. Наразі, зараз складніше стало корупціонерам, однак, вони присутні. Міністерство освіти планує корінну перебудову у вишах, та школах, однак, тільки організаційну. Хоча і є зміни в Радах із захисту дисертацій, однак, про факти корупції повідомлялося в засобах інформації. Оскільки в педагогічних закладах почали підготовку викладачів дизайну, розглянемо це суттєве питання. Створені разові спеціалізовані вчені ради (разові ради). Особливо цікаві захисти з дизайну відповідно до паспортів за спеціальностями: 17.00.07 – дизайн, 05.01.03 – технічна естетика (мистецтвознавство) де вказана галузь науки, з якої присуджуються наукові ступені: мистецтвознавство. Та 05.01.03 – технічна естетика галузь

науки, з якої присуджуються наукові ступені: технічні [3]. Розглянемо, чи існують передумови та зв'язки між стандартами вищої освіти магістра другого та третього (освітньо-наукового) рівнів і вказаними спеціальностями. Другий рівень [4]: «СК1. Здатність здійснювати концептуальне проектування об'єктів дизайну з урахуванням функціональних, технічних, технологічних, екологічних та естетичних вимог (за спеціалізацією). СК2. Здатність проведення проектного аналізу усіх впливових чинників і складових проектування та формування авторської концепції проекту. СК6. Здатність застосовувати у практиці дизайну виражальні художньо-пластичні можливості різних видів матеріалів, інноваційних методів і технологій.». Третій рівень [5]: «СК4. Здатність ініціювати, розробляти і реалізовувати комплексні інноваційні проекти в сфері дизайну та дотичні до неї міждисциплінарні проекти, лідерство під час їх реалізації. РН8. Розробляти та реалізовувати наукові та інноваційні проекти, які дають можливість створити нове цілісне знання та професійну практику і розв'язувати значущі наукові проблеми дизайну...». Мова в стандартах другого і третього рівнів йде про проектні процеси, при цьому, як зрозуміло, не мистецького спрямування. У другому рівні згадуються навіть технології, однак, немає визначення які, можна здогадуватися, що промислові. У Формулі спеціальності 17.00.07 – дизайн [3]: «Дизайн – одна з теоретичних галузей мистецтвознавства, висвітлює соціально-культурні, композиційно-художні та технологічні закономірності формування гармонійного, естетично досконалого предметного середовища...». Тут же у напрямках досліджень: «принципи оптимальних технологій формоутворення об'єктів дизайну, їх стилістика та художньо-образні особливості ...» Можна побачити, що акцентуються поняття технологічних закономірностей та оптимальних технологій все ж таки предметного середовища. Знов-таки не мистецьких технологій. То що ж, слід розуміти – промислових? Так, знак запитання, бо слід наголосити, що дизайн – це проектна практика (промислове мистецтво), основним засобом якої є художнє конструювання, про яке в розглянутих нормативних документах навіть згадка відсутня. То ж, слід було б, нарешті, критично розмежувати поняття мистецтвознавства та технічної естетики, в яких остання є *теорією дизайну*. І на освітніх кафедрах дизайну надавати перевагу саме фахівцям з технічної естетики, які, на відміну від фахівців мистецтвознавства (від дизайну), мають змогу викладати методики професійного промислового дизайну! Крім того, головою підкомісії спеціальності 022 «Дизайн» науково методичної комісії з культури і мистецтва сектору вищої освіти МОН України повинен бути фахівець із науковим ступенем спеціальності дизайн! А у підкомісії членами такі ж фахівці з тим же ступенем.

Є чудові висловлювання щодо виховання гуманної, розвиненої, вільної у виборі людини, однак, впливає інерційна складова у освітньому русі. Існували дві проблеми: навчати загальному обсягу знань, чи спеціалізованому. Ці проблеми є і зараз, і у вищих теж, то ж в чому шляхи їх розв'язання. Щодо школи, додається ще один чинник – школа переходить на 12-ти річне навчання! Що це означає, та що з цього вийде. Потрібне було б осмислене обґрунтування, бо діти у останньому класі вже самі могли б бути вчителями (В. Сухомлинський почав викладати в 17 років!). Але ж, з чогось потрібно починати. Звісно, що починати треба з початкового навчання – саме там закладаються основи майбутньої людини як члена рівноправного суспільства і як певного аматора, фахівця, бізнесмена. Тому ставити цю задачу необхідно із врахуванням першочерговості визначення певних задатків у дитини і надання їм повноцінного розвитку без насильницького диктату. І чи конче важливий індивідуальний підхід як такий. Скажімо, в інклюзивній освіті такий підхід може бути єдино можливим. Це також є проблемою, та ця проблема має можливості свого розв'язання. Макропитаннями педагогіки в навчальному процесі були і залишаються визначення завдань його організації таким чином, щоби учні були вмотивовані до сприйняття навчального матеріалу, мали змогу його легкого розуміння та органічного запам'ятовування таким чином, щоби без напруження використати отримані знання. Найбільш близько така системна практика викладена в одних з перших розробок, які набули надзвичайної популярності у світовому соціумі, розробниками яких є два автори – Рудольф Штайнер (Вальдорфська педагогіка, яка також відома як Штайнерівська педагогіка) та Марія Монтессорі (система, метод, клас Монтессорі). Ці педагогічні практики мають основоположні постулати, до яких слід віднести об'єднання інтелектуального, практичного та художнього розвитку учнів. Авторами талановито досліджені і визначені психологічні та поведінкові чинники, означені розумові вікові та психофізіологічні особливості щодо сприйняття і запам'ятовування. Їх особливістю також є розрахунок дії навчання за віковими періодами, що надає важливу якість – безперервність впливу навчального процесу і ще одну, чи не найважливішу – його *цілісність*! Також важливе досягнення цих систем у тому, що задіяні педагогічні авторські технології виключають присутність диктату – учні вільні в опануванні навчальних матеріалів, при цьому – задіяна психологічна складова – сприяння саморозвитку, інакше кажучи, доступним є розвиток інтелекту, його становлення. Це дуже важливо, оскільки надає «ключик» до розв'язання проблеми власного інтелектуального розуміння певних справ в життєвих обставинах, що склалися. І не тільки, бо розкривається і надається можливість необхідності наступного самостійного розуміння навчальних, а потім і наукових завдань, підходів до їх вирішення. При цьому, методично вдало враховано різносторонність інформації і невимушеність її трансляції – у молодших класах в другій частині занять (денній) задіяно художні вправи – живопис, рисування, виготовлення виробів з дерева, або глини (ліплення), музичні вправи, а також читання віршів, прийняття участі у драматичних виставах (Р. Штайнер, та частково М. Монтессорі). Це сприяє розвитку відчуттів у особистості, розуміння

гармонійної сутності художньо-образних явищ, надає змогу відчутти і розвинути художньо-смакові чинники. Також дуже приваблює невимушеність у запропонованих умовах пізнання точних наук – математика досягається в ігровому режимі під час виконання рухових вправ, гри з м'ячем, шнуром. Власне, як і вивчення іноземних мов в сценічних іграх, віршах піснях (з першого класу дві іноземні мови). Р. Штайнер наблизився до розв'язання важливої проблеми – отримання інформації учнями за їх психологічним типом, для чого групував учнів за подібністю цих психотипів з урахуванням цього у особливостях навчання [6]. Також сприяло розумінню сутності подій, речей, сприймання трудових процесів як творчого здобутку навчання ремеслу: коваля, мельника, столяра, гончара, будівельника, тобто, акцентувалася увага на ручній праці. М. Монтесорі зауважила: «Ми думаємо, що дитина щасливіша, коли грається, але правда полягає в тому, що дитина найщасливіша, коли працює» [7]. Учні ознайомилися із садівництвом, працювали в теплиці, оранжереї. Таким чином, попередниками В. Сухомлинського у розвитку педагогічної культури були Р. Штайнер та М. Монтесорі, а педагогіка, як важіль у розбудові духовного, освіченого суспільства була і залишається провідною культурою.

Висновки і перспективи подальших досліджень. Розглянуто людський, суспільний та технічний чинники, які впливають на сутність культури педагогіки, сформульовано висновок – промислові технології досягають високого рівня, а рівень *суспільної гуманізації різко занепадає, що сприяє занепаду людської особистості в соціумі*. Висловлено занепокоєння щодо втрати молодого покоління, позбавлення його культурного, в тому числі, національного, надбання внаслідок *звуження* прагнень, інтересів і *розуміння людської гідності!* Запропоновано та обґрунтовано поняття *тотальна педагогіка* в тоталітарній державі та вказано на її прояви в сучасній педагогічній практиці. На основі дослідження стандартів з дизайну і паспортів спеціальностей констатовано необхідність критичного розмежування в підготовці професійних і наукових кадрів понять мистецтвознавства та технічної естетики, в яких остання є *теорією дизайну з основним методом – художнє конструювання*. Сформульовано проблемний стан щодо вмотивованості до сприйняття навчального матеріалу, його легкого розуміння та органічного запам'ятовування, щоби без напруження використовувати отримані знання, та обґрунтовано необхідність використання для цього системних практик, викладених в Вальдорфській педагогіці Р. Штайнера та працях М. Монтесорі, які також здатні надати безперервність впливу навчального процесу і його цілісність. Перспективним у подальших дослідженнях є аналіз адаптації рекомендованих матеріалів у сучасній педагогічній практиці.

References

1. Лашівська Я. Тракткування педагогічної культури особистості у наукових дослідженнях. 2019. URL: https://evnuir.vnu.edu.ua/bitstream/123456789/16375/1/r_1-27-32.pdf (дата звернення: 15.04.2024).
Laschivska, Ya. (2019). Traktuvannia pedahohichnoi kultury osobystosti u naukovykh doslidzhenniakh [Interpretation of the pedagogical culture of the individual in scientific research]. Retrieved from: https://evnuir.vnu.edu.ua/bitstream/123456789/16375/1/r_1-27-32.pdf.
2. Сухомлинський В. О. Моя педагогічна система. Радянська школа. 1988. №6. С. 17.
Sukhomlynsky, V.O. (1988). Moia pedahohichna systema [My pedagogical system]. Radianska shkola [Soviet school], 6, 17.
3. Про затвердження Переліку наукових спеціальностей: закон України, редакція від 30.12.2022. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1133-11#Text> (дата звернення: 14.04.2024).
Pro zatverdzhennia Pereliku naukovykh spetsialnosteï: zakon Ukrainy, redaktsiia vid 30.12.2022 [On Approval of the List of Scientific Specialties: Law of Ukraine, editorial office dated 12/30/2022. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1133-11#Text>.
4. Стандарт вищої освіти. Міністерство освіти і науки України. Київ, 2018. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishchaosvita/zatverdzeni%20standarty/12/21/022-dizayn-magistr.pdf>. (дата звернення: 14.04.2024).
Standart vyshchoï osvity. Ministerstvo osvity i nauky Ukrainy, (2018). [Standard of higher education. Ministry of Education and Science of Ukraine]. Kyiv. Retrieved from: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishchaosvita/zatverdzeni%20standarty/12/21/022-dizayn-magistr.pdf>.
5. Стандарт вищої освіти. Міністерство освіти і науки України. Київ, 2021. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishchosvita/proekty%20standartiv%20vishcha%20osvita/2021/12/30/022-Dyzayn.dokt.filosof.19.09.2022.pdf>. (дата звернення: 14.04.2024).
Standart vyshchoï osvity. Ministerstvo osvity i nauky Ukrainy, (2021). [Standard of higher education. Ministry of Education and Science of Ukraine]. Kyiv. Retrieved from: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishchosvita/proekty%20standartiv%20vishcha%20osvita/2021/12/30/022-Dyzayn.dokt.filosof.19.09.2022.pdf>.
6. Вальдорфська педагогіка в Україні. З повагою до дитини. Київ: НАІРІ, 2009. 165 с.
Valdorska pedahohika v Ukraini. Z povahoiu do dityny, (2009). [Waldorf pedagogy in Ukraine. With respect to the child]. Kyiv: NAIRI, 165 s.
7. Монтесорі М. Освіта і мир. Київ: ТОВ 7БЦ, 2023. 166 с.
Montessori, M. (2023). Osvita i myr [Education and peace]. Kyiv: LLC 7BC, 166 s.

Oleg Kardash

ORCID: 0000-0002-8497-3453
 Doctor of Technical Sciences in Technical Aesthetics, Professor,
 Professor of the design department,
 Kyiv Metropolitan University named after Boris Grinchenko
 (Kyiv, Ukraine) E-mail: o.kardash@kubg.edu.ua

Ostap Kovalchuk

ORCID: 0000 0002 9178-401X
 Candidate of art studies, associate professor,
 Professor of the department of fine arts,
 Dean of the Faculty of Fine Arts and Design,
 Kyiv Metropolitan University named after Boris Grinchenko
 (Kyiv, Ukraine) E-mail o.kovalchuk@kubg.edu.ua

Serhiy Chernovskij

ORCID 0000-0002-1927-9203
 Senior lecturer of the Department of Physical Education,
 Kyiv National University of Technology and Design
 (Kyiv, Ukraine) e-mail: chernovskij.sm@knutd.com.ua

Boris Rybinsky

ORCID 0009-0009-5869-0044
 Senior teacher of the design department,
 Kyiv Metropolitan University named after Boris Grinchenko
 (Kyiv, Ukraine) E-mail: b.rybinskyi@kubg.edu.ua

PEDAGOGY IS THE LEADING CULTURE OF TODAY

The article examines: the state of modern pedagogy and its place among the main cultures; factors influencing its content, an analysis of publications by research topic was performed. A comparative analysis of the essence of pedagogy and pedagogical systems is provided, the concept of total pedagogy is defined. The purpose of the work The purpose of the article is to determine the place of pedagogical culture among the main existing ones and reveal its possibilities in relation to the challenges of modernity.

Methodology – study of scientific publications, analysis of literary sources, Internet sources, disclosure of the main definitions of the problems under investigation, generalizations and conclusions. The scientific novelty lies in the definition and posing of problematic questions, according to which modernity sets certain requirements for pedagogical culture, the origins of which are related to its essence, and their solution provided the opportunity to determine the connections between manifestations in society and pedagogical guidelines and to formulate the concept of «total pedagogy».

Conclusions. The human, social and technical factors that affect the essence of the culture of pedagogy were considered, the conclusion was formulated – industrial technologies are reaching a high level, and the level of social humanization is sharply declining, which contributes to the decline of the human personality in society. Concern was expressed about the «loss» of the young generation, the deprivation of its cultural, including national, heritage as a result of the narrowing of aspirations, interests and understanding of human dignity! The concept of total pedagogy in a totalitarian state is proposed and substantiated, and its manifestations in modern pedagogical practice are indicated. Based on research standards on design and specialty passports stated the need for a critical distinction in the training of professional and scientific personnel between the concepts of art history and technical aesthetics, in which the latter is a design theory with the main method – artistic construction. The problematic situation regarding the motivation to perceive the educational material, its easy understanding and organic memorization, in order to use the acquired knowledge without stress, is formulated, and the need to use systematic practices for this, outlined in the Waldorf pedagogy of R. Steiner and the works of M. Montessori, is justified. able to provide continuity of influence of the educational process and its integrity. The analysis of the adaptation of the recommended materials in modern pedagogical practice is promising in further research.

Keywords: pedagogy; culture; standard; design; modernity.

Стаття надійшла до редакції 11.04.2024

Рецензент – доктор педагогічних наук, професор **А. А. Руденченко**